

Bemærkninger til forslaget.

I de senere år er betydningen af en længere grundlæggende skoleuddannelse blevet erkendt fra alle sider. Den stadig stigende tilgang af elever i 8.-10. skoleår viser således, at det store flertal af forældre har indset nødvendigheden af en forlænget skolegang ud over det 7. skoleår.

Jævnside med denne udvikling har spørgsmålet om undervisningspligtens udvidelse indtaget en stadig mere fremtrædende plads i skoledebatten. Der råder fortsat megen uenighed og tvivl om dette spørgsmål. For en væsentlig del beror denne uenighed på sådanne fundamentale uoverensstemmelser i opfattelsen, at de modstridende synspunkter vanskeligt lader sig forene. Men tiden synes nu inde til at træffe en afgørelse af spørgsmålet.

Imidlertid er det et karakteristisk træk ved diskussionen om undervisningspligten, at den ikke har begrænset sig til selve det formelle spørgsmål om den obligatoriske undervisningstids længde, men har bevæget sig ind over en række andre vigtige skole- og uddannelsesspørgsmål, og at der i den udstrækning, dette er sket, tilsyneladende hersker større enighed end om det spørgsmål, der var udgangspunktet. Dette gælder ikke mindst de drøftelser, der har fundet sted i folketinget i anledning af Det konservative Folkepartis forespørgsel til undervisningsministeren i marts 1967 og Socialdemokratiets forslag til folketingsbeslutning, fremsat i marts 1968. Men også ved andre lejligheder er det med styrke gjort gældende, at undervisningspligtens udvidelse i hvert fald ikke må betragtes som en isoleret foranstaltning, men som et led i en samlet reform af det danske skolevæsen. I overensstemmelse hermed er det fra flere sider gjort til en forudsætning for tilslutning til udvidet undervisningspligt, at der gennemføres en række indgribende forandringer og forbedringer af undervisningen og skolens øvrige forhold.

Omvendt har det været fremhævet, at det ikke vil være muligt at tage afgørende skridt i retning af større enhed og sammenhæng i skolen, ja end ikke at forberede sådanne fremskridt, forinden der foreligger en beslutning om undervisningspligtens udvidelse.

Under disse omstændigheder må det forekomme nærliggende, om folketinget nu tilkendegiver sin stilling til de principielle spørgsmål, som har sammenhæng med undervisningspligtens udvidelse, og hvis afklaring er af den største betydning for det videre arbejde med skolereformen. En sådan stil-

lingtagen er så meget mere påkrævet, som en del af de spørgsmål, der er tale om, tillige berører den administrative og finansielle omlægning af skolevæsenet, der står i forbindelse med den nye kommunestruktur.

Sammenhængen med de øvrige skolepolitiske problemer er da også stærkt understreget i den af et embedsmandsudvalg i januar 1968 afgivne *betænkning om undervisningspligtens udvidelse* (bet. nr. 473/1968). Udvalget foreslår 8. undervisningsår gjort obligatorisk fra 1972-73 og 9. år fra 1973-74 (side 32-34, jfr. side 55), men fremhæver samtidig, at en beslutning herom uundgåeligt rejser spørgsmålet om efterfølgende principielle ændringer i folkeskolens arbejdsformer, fagkreds og opbygning (struktur). Udvalget kan ganske vist „i hovedsagen“ tilslutte sig, at der må iværksættes yderligere forsøgs-virkomhed og indhentes flere erfaringer, før tiden er inde til en politisk stillingtagen til den fremtidige skolestruktur. Men samtidig erkendes det, at den gældende folkeskolelov ikke giver grundlag for at gennemføre forsøg med enhedsskole efter svensk og norsk mønster, og at sådanne strukturforsøg i øvrigt efter deres hele karakter forudsætter en politisk beslutning.

På denne baggrund fremsætter udvalget nogle hovedsynspunkter vedrørende den udvidede „almene“ uddannelses indhold i 8.-9. skoleår (side 36 fig.):

Det omtales således, at der for 8.-9. klassernes vedkommende er en klar tendens til at forlade den i 1958-loven forudsatte deling i faste erhvervsig-tende linier til fordel for en ordning med valgfri fag, som i mindre grad tilskynder eleverne til at foretage et for tidligt erhvervsvalg og samtidig giver større mulighed for at tage hensyn til den enkelte elevs forudsætninger og interesser. Udvalget advarer i denne forbindelse mod at sætte skel mellem „almene“ (teoretiske) og „erhvervsbetonede“ (praktiske) fag med den konsekvens, at de sidst-nævnte lades ude fra skolens undervisning. Det hedder herefter bl. a.:

„Det afgørende må være, at der tilrettelægges en undervisning, der er *alsidig* derved, at den *dels* giver en grundlæggende orientering om samfunds- og erhvervs livet og vedligeholder og udbygger fundamentale færdigheder, såvel manuelle som intellektuelle, *dels* tillader en faglig fordybelse i specielle emner — ikke blot for at imødekomme elevernes særlige interesser, men også for at optræne ind-